EITEM AR YR AGENDA: 8

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

16 Mawrth 2015

ARCHWILIADAU DIOGELWCH TÂN YN Y CARTREF

Adroddiad gan Dawn Docx, Dirprwy Brif Swyddog Tân

Diben yr Adroddiad

1. Diben yr adroddiad hwn yw rhoi gwybod i'r aelodau am effaith y gostyngiad yn yr arian Grant Lleihau Risg Cymunedol ar gyfer archwiliadau diogelwch tân yn y cartref, a cheisio cymeradwyaeth i leihau'r targed blynyddol ar gyfer cynnal archwiliadau.

Cefndir

2. Bydd yr Aelodau'n ymwybodol fod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi penderfynu, yn dilyn Adroddiad Tasglu'r Prif Swyddog Tân yn 2007 (adolygwyd yn 2009), i gael targed blynyddol i gynnal 30,000 o archwiliadau y flwyddyn. Y bwriad y byddai pob cartref yng Ngogledd Cymru yn cael archwiliad o fewn cyfnod o ddeng mlynedd.

3. Mae GTAGC wedi cynnal 218,151 o archwiliadau yn llwyddiannus ers 2007. Cefnogwyd y fenter drwy arian grant Lleihau Risg Cymunedol gan Lywodraeth Cymru, a chafodd hwnnw ei ddefnyddio i gaffael ymyriadau ar gyfer cyflenwi diogelwch yn y cartref. Yn 2014-15 roedd cyfran GTAGC o'r grant hwn yn £460,000.

4. Mae'r grant hwn wedi ariannu ymyriadau arbenigol megis unedau taenellu symudol, larymau mwg, a systemau hysbysu yn enwedig ar gyfer pobl trwm eu clyw. Mae hefyd wedi talu am gyfarpar ar gyfer diogelu cartrefi penodol rhag y bygythiad o ymosodiad llosgi bwriadol, ynghyd â larymau mwg pwynt sengl.

5. Hefyd, ynghyd â chydweithwyr o'r GTAau yng Nghymru, mae GTAGC wedi elwa ar arian grant refeniw gan Lywodraeth Cymru ar gyfer prosiect y Ffenics, y prosiect Chwyldro, y Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol a chymorth y trydydd sector ac asiantaethau gwirfoddol.

6. Yn Hydref 2014 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei bod yn cynnig lleihau swm yr arian tuag at y grant Lleihau Risg Cymunedol yn 2015-16, a hynny 50% ar gyfer cyfalaf a 52% ar gyfer refeniw. Cadarnhawyd hyn pan gyhoeddwyd cyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2015-16 yn Rhagfyr 2014.

Gwybodaeth

7. Mae'r gwaith wedi mynd rhagddo yn y tri GTA yng Nghymru i ddatblygu cynlluniau ar gyfer ymdrin â'r gostyngiadau yn y cyllid cyfalaf a'r cyllid refeniw.

8. Bydd yr Aelodau'n cofio eu bod, pan gawsant wybod gyntaf am y gostyngiadau i'r arian grant Lleihau Risg Cymunedol, wedi gofyn am roi blaenoriaeth yn y lle cyntaf i gadw ymyriadau ar gyfer pobl ifanc drwy brosiect y Ffenics.

9. Un o'r newidiadau y bydd yn rhaid eu gwneud o ganlyniad i'r gostyngiad yn yr arian grant Lleihau Risg Cymunedol yw na fyddwn mwyach yn gallu talu'r sector gwirfoddol ac asiantaethau eraill i gynnal archwiliadau diogelwch tân yn y cartref ar ran GTAGC. Mae hyn yn cynnwys contract i ddarparu archwiliadau i bawb sy'n defnyddio ocsigen gartref. Bydd hyn yn arwain at ostwng nifer yr archwiliadau y gellir eu cynnal ledled y Gogledd mewn blwyddyn.

10. Yn 2014-15, cafodd dros 30% o'r arian cyfalaf ei ddefnyddio i ddarparu ymyriadau arbenigol ar gyfer y bobl sydd fwyaf agored i niwed yn ein cymunedau. Ar y sail hwn, ac er mwyn atal y gostyngiad yn y ddarpariaeth ar gyfer y bobl hyn, disgwylir y bydd angen dros 60% o'r swm is o gyfalaf ar gyfer darparu ymyriadau arbenigol. Dim ond tua 18,000 o larymau mwg pwynt sengl y bydd y gweddill yn ddigon i'w caffael. Oherwydd y ffactorau hyn, mae'n afrealistig disgwyl i GTAGC gynnal mwy nag 20,000 o archwiliadau y flwyddyn.

11. Er y bydd nifer yr archwiliadau'n is, gall yr Aelodau fod yn dawel eu meddwl y bydd y ffocws yn parhau ar ddarparu archwiliadau i'r bobl sydd mewn mwyaf o berygl o farw mewn tân damweiniol yn y cartref. Bydd hyn yn cynnwys y bobl hynny sydd wedi eu nodi yn rhai â nodweddion sy'n golygu bod ganddynt risg penodol.

Argymhellion

12. Gofynnir i'r Aelodau:

(i) nodi'r effeithiau a nodwyd mewn perthynas â gostwng yr arian grant Lleihau Risg Cymunedol, o ran cyfalaf a refeniw;
(ii) cytuno ar darged diwygiedig, sef cynnal 20,000 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref bob blwyddyn.